

Poznań, 6 października 2024 r.

Tadeusz Kowalski, prof. dr hab. (emeritus)

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego
dr Agaty Gemzik-Salwach sporządzona w ramach postępowania habilitacyjnego
w dziedzinie nauk społecznych, dyscyplina ekonomia i finanse prowadzonego
w Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu, na podstawie wniosku Habilitantki

Formalną postawę opracowania recenzji stanowi Uchwała nr 31/2024 Rady Naukowej
Dyscypliny Ekonomia i Finanse Wydziału Ekonomii i Finansów Uniwersytetu
Ekonomicznego we Wrocławiu z dnia 27 czerwca 2024 roku w sprawie powołania
mnie do składu komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania dr Agacie
Gemzik-Salwach stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych
w dyscyplinie ekonomia i finanse. O powołaniu mnie do pełnienia funkcji recenzenta
w tym postępowaniu poinformował mnie prof. dr hab. Andrzej Graczyk, Dziekan
Wydziału Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu pismem
z dnia 1 lipca 2024 roku.

Przysłana dokumentacja, oprócz wniosku Kandydatki zawierała:

1. Dane wnioskodawcy,
2. Kopię dokumentu potwierdzającego nadanie stopnia doktora,
3. Autoreferat przedstawiający opis działalności, dorobku i osiągnięć naukowych,
4. Wykaz osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład
w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse.

1. Sylwetka Habilitantki

Habilitantka jest absolwentką Akademii Ekonomicznej w Krakowie (obecnie Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie). W 1998 roku ukończyła z wynikiem bardzo dobrym pięcioletnie studia magisterskie na Wydziale Ekonomii (kierunek - Finanse i Bankowość, specjalność - Bankowość). Promotorem pracy magisterskiej (*Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w banku komercyjnym*) była dr Krystyna Czepielewska-Kałka. W tym samym roku dr Agata Gemzik-Salwach ukończyła Studium Pedagogiczne prowadzone przez Studium Pedagogiki i Psychologii przy ówczesnej Akademii Ekonomicznej w Krakowie uzyskując tym samym kwalifikacje do pracy dydaktycznej.

Po ośmiu latach od ukończenia studiów, to jest w 2006 roku na macierzystej uczelni habilitantka uzyskała z wyróżnieniem stopień naukowy doktora na podstawie rozprawy doktorskiej zatytułowanej *Metoda wartości ryzykowanej w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej w banku komercyjnym*. Promotorem pracy był prof. dr hab. Andrzej Szopa, a recenzentami dr hab. Ryszard Szewczyk, profesor ówczesnej AE w Krakowie oraz prof. dr hab. Jerzy Węclawski z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Pracę naukowo-dydaktyczną habilitantka podjęła jeszcze podczas studiów magisterskich. Została zatrudniona w charakterze asystentki stażystki w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania (WSzliZ) w Rzeszowie. W tej uczelni, dr Agata Gemzik-Salwach jest zatrudniona do tej pory. W ciągu tych lat habilitantka była aktywna nie tylko naukowo i dydaktycznie, ale była bardzo zaangażowana w sferze administrowania jednostkami WSzliZ; powierzano jej kolejne stanowiska kierownicze, w tym kierownika katedry, prodziekana i dziekana wydziału i następnie kolegium. Poza WSzliZ habilitantka pracowała w Wyższej Szkole Europejskiej im. ks. Józefa Tischnera w Krakowie oraz w Wyższej Szkole Zarządzania i Administracji w Zamościu (szczegółowy spis funkcji i stanowisk akademickich zawiera punkt 3. Autoreferatu).

Pani Agata Gemzik-Salwach zaangażowała się w działalność popularyzatorską nauki finansów. Współtworzyła i współredagowała czasopisma. Swą wiedzę wykorzystwała

także w praktyce gospodarczej łącząc obowiązki uczelniane z pracą w Funduszu Inwestycyjnym InnoFund.

Począwszy od pracy magisterskiej zainteresowania naukowe habilitantki skupiały się na zagadnieniach bankowości komercyjnej i sektora finansowego, by następnie objąć w szczególności procesy finansjalizacji. Procesy te przyciągają uwagę wielu ekonomistów, przy czym wiele uwagi poświęca się próbom opisu tego wieloaspektowego zagadnienia.

Bardzo rozległe obowiązki dydaktyczne habilitantki obejmowały ćwiczenia, seminaria i wykłady (w języku polskim i angielskim) na stopniu licencjackim i magisterskim oraz na studiach podyplomowych MBA. Dr Gemzik-Salwach prowadziła zajęcia z imponującej liczby przedmiotów. Były to mikroekonomia, makroekonomia, ekonomia międzynarodowa, finanse międzynarodowe, historia myśli ekonomicznej, bankowość, finanse przedsiębiorstw, analiza finansowa, zarządzanie ryzykiem finansowym i ocena projektów inwestycyjnych. Z dokumentacji przygotowanej przez habilitantkę wynika, że była promotorką niezwykle dużej liczby (753!) prac licencjackich i magisterskich oraz wykonała 1449 recenzji prac licencjackich i magisterskich. W dokumentacji nie znalazłem informacji o promotorstwie pomocniczym prac doktorskich.

2. Ocena dorobku naukowego Habilitantki

Habilitantka jako osiągnięcie w myśl art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce wskazała monografię naukową: Gemzik-Salwach, A. (2023). *Rola finansjalizacji w funkcjonowaniu gospodarki*. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne. Warszawa. ISBN 978-83-208-2541-1, e-ISBN 978-83-208-2543-5, ss. 316.

Recenzentami w procesie wydawniczym ww. monografii, której obszar należy do dyscypliny ekonomia i finanse, byli prof. dr Paul H. Dembiński, Uniwersytet we Fryburgu, oraz prof. dr hab. Jerzy Węclawski, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

2.1. Charakterystyka monografii

Monografia składa się z wprowadzenia, pięciu rozdziałów, zakończenia oraz dwóch aneksów. W rozdziale pierwszym Autorka dokonała przeglądu literatury przedmiotu kładąc nacisk na analizę różnych koncepcji definiowania pojęcia finansjalizacji. Autorka przyjmuje dominujący w przedstawianym nurcie literatury krytyczny stosunek do procesów i skutków finansjalizacji. Zwieńczeniem rozważań jest autorska próba zdefiniowania finansjalizacji.

Drugi rozdział poświęcony jest kwestii doboru danych na potrzeby kwantyfikacji wymiarów finansjalizacji. Analiza empiryczna w monografii została przeprowadzona na próbie 20 krajów Unii Europejskiej z uwzględnieniem krajów Europy Środkowo-wschodniej (bez Bułgarii i Rumunii) i obejmowała lata 2007-2018. Zmienne obrazujące przejawy finansjalizacji Autorka dobrała na podstawie analizy literatury przedmiotu. Zmienne dobrano tak, by część z nich odzwierciedlała funkcjonowanie gospodarki w jej wymiarze makro, część odzwierciedlała funkcjonowanie przedsiębiorstw, a część kondycję gospodarstw domowych oraz zachowań społecznych.

Rozdział trzeci zawiera opis procedury eliminacji liczby zmiennych, tak by modele regresji wykorzystane w następnym kroku nie były nadmiernie rozbudowane o nieistotne zmienne. W procedurze eliminacji wyjściowej liczby zmiennych Autorka wykorzystwała metodę głównych składowych wraz z wyznaczeniem odchylenia standardowego, proporcji wariancji oraz skumulowanej proporcji wariancji. Do dalszej analizy Habilitantka przyjęła 6 zmiennych (wykorzystywanych także w literaturze przedmiotu), które nazywa wymiarami finansjalizacji. Liczba zmiennych charakteryzująca funkcjonowanie gospodarki została zredukowana ostatecznie do 24.

Rozdział czwarty i piąty także mają charakter empiryczny. W rozdziale czwartym analizie regresji poddano zmienne obrazujące wymiary finansjalizacji i zbiory zmiennych wybranych jako reprezentatywne w opisie funkcjonowania gospodarki w wymiarze makroekonomicznym i w funkcjonowaniu przedsiębiorstw. Jako model nieliniowy zastosowano algorytm lasów losowych. Dzięki przeprowadzonym

obliczeniom określono wymiary finansjalizacji najsilniej współwystępujące z wybranymi w rozdziale trzecim zmiennymi charakteryzującymi funkcjonowanie gospodarki w wymiarze makroekonomicznym i w funkcjonowaniu przedsiębiorstw. Ponadto, na podstawie wyników regresji Autorka określiła czy rola poszczególnych wymiarów finansjalizacji była korzystna lub niekorzystna w kształtowaniu zmiennych wyrażających badane w tym rozdziale wymiary gospodarki.

W rozdziale piątym opisano procedurę regresji zmiennych wybranych dla charakteryzowania wymiarów finansjalizacji i zmiennych odnoszących się do gospodarstw domowych i zachowań społecznych. Podobnie jak w przypadku rozdziału czwartego określono wymiary finansjalizacji najsilniej współwystępujące ze zmiennymi charakteryzującymi sytuację gospodarstw domowych i zachowania społeczne. Także w tym rozdziale Autorka na podstawie uzyskanych wyników regresji klasyfikuje poszczególne wymiary finansjalizacji jako korzystne lub niekorzystne dla kształtowania się poszczególnych zmiennych obrazujących sytuację gospodarstw domowych i zachowań społecznych. Rozdział zamyka podsumowanie wszystkich uzyskanych wyników badań empirycznych i odniesienie się do postawionych w pracy hipotez.

Zakończenie zawiera syntetyczne podsumowanie rozważań zawartych w monografii. Praca zawiera także dwa aneksy. Zamieszczono w nich zbiorcze tabele zawierające wymiary finansjalizacji, wyjściową listę zmiennych wyrażających funkcjonowanie gospodarki w wymiarze makro, funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz sytuację gospodarstw domowych i zachowania społeczne. Na końcu Monografii zamieszczono szczegółowe tabele zawierające wyniki odnoszące się do korelacji zmiennych oraz wyniki regresji liniowej.

2.2. Cele i hipotezy

W autoreferacie i w monografii Habilitantka przyjmuje, że opis i zbadanie roli finansjalizacji w gospodarce wymaga perspektywy holistycznej. Oznacza to postulat wyjścia poza dominujący w literaturze przedmiotu schemat koncentracji uwagi na

kwestiach makroekonomicznych, a w tym szczególnie na zagadnieniu implikacji finansjalizacji dla wzrostu gospodarczego. Autorka stawia sobie zadanie wypełnienia tej luki poznawczej poprzez podjęcie próby opisu implikacji finansjalizacji także dla funkcjonowania sfery przedsiębiorstw oraz sytuacji gospodarstw domowych i zachowań społecznych.

Monografia zorganizowana jest wokół trzech celów i odpowiadających im trzech hipotez. Pierwszy cel został sformułowany następująco: *Diagnoza wymiarów finansjalizacji [...], które odgrywają największą rolę w funkcjonowaniu każdego z obszarów gospodarki (wymiar makroekonomiczny, funkcjonowanie przedsiębiorstw, sytuacja gospodarstw domowych i zachowania społeczne)*. Temu celowi odpowiada pierwsza hipoteza (H1): *W każdym z obszarów gospodarki (wymiar makroekonomiczny, funkcjonowanie przedsiębiorstw, sytuacja gospodarstw domowych i zachowania społeczne) największą rolę odgrywa inny wymiar finansjalizacji, wyrażony poprzez jeden z jej mierników (wartość dodana tworzona przez sektor finansów i ubezpieczeń, dźwignia finansowa sektora finansowego, aktywa finansowe przedsiębiorstw niefinansowych, zadłużenie przedsiębiorstw niefinansowych, transakcje finansowe gospodarstw domowych, zadłużenie gospodarstw domowych)*.

Drugim celem jest *określenie roli (korzystna lub niekorzystna) wymiarów finansjalizacji [...] w funkcjonowaniu każdego z obszarów gospodarki (wymiar makroekonomiczny, funkcjonowanie przedsiębiorstw, sytuacja gospodarstw domowych i zachowania społeczne)*. Z tak sformułowanego celu wynika druga hipoteza (H2): *Ten sam wymiar finansjalizacji, wyrażony poprzez jej mierniki (wartość dodana tworzona przez sektor finansów i ubezpieczeń, dźwignia finansowa sektora finansowego, aktywa finansowe przedsiębiorstw niefinansowych, zadłużenie przedsiębiorstw niefinansowych, transakcje finansowe gospodarstw domowych, zadłużenie gospodarstw domowych) może odgrywać korzystną rolę w funkcjonowaniu jednego z obszarów gospodarki (wymiar makroekonomiczny, funkcjonowanie przedsiębiorstw, sytuacja gospodarstw*

domowych i zachowania społeczne) i jednocześnie niekorzystną rolę w funkcjonowaniu innego obszaru gospodarki.

Ostatni, trzeci cel realizowany w monografii został sformułowany następująco:

Określenie roli (korzystna lub niekorzystna) wymiarów finansjalizacji [...]

w kształtowaniu zmiennych obrazujących funkcjonowanie tego samego obszaru gospodarki (wymiar makroekonomiczny, funkcjonowanie przedsiębiorstw, sytuacja gospodarstw domowych i zachowania społeczne). Tak sformułowanemu celowi odpowiada trzecia hipoteza (H3): *Poszczególne wymiary finansjalizacji, wyrażone poprzez jej mierniki [...] mogą odgrywać korzystną i jednocześnie niekorzystną rolę w kształtowaniu zmiennych obrazujących funkcjonowanie tego samego obszaru gospodarki (wymiar makroekonomiczny, funkcjonowanie przedsiębiorstw, sytuacja gospodarstw domowych i zachowania społeczne).*

2.3. Uwagi ogólne

Habilitanta w monografii podjęła tematykę finansjalizacji przyciągającą uwagę wielu badaczy, a w tym szczególnie będących w opozycji do tak zwanego głównego nurtu ekonomii i finansów. Ten ciekawy i krytyczny nurt akcentuje zagrożenia strukturalne wynikające z szybkiego i rosnącego udziału szeroko rozumianego sektora finansowego i postępującej jego autonomizacji we współczesnej gospodarce. Przedstawiciele tego nurtu, koncentrują uwagę na próbach empirycznego uchwycenia przejawów finansjalizacji i skonfrontowania ich ze zmianami w sferze realnej. Abstrahują lub przywiązują mniejszą wagę do postępu technologicznego zarówno w sferze realnej jak i w finansowej.

Podobnie jest ze stosunkiem do liberalizacji międzynarodowych przepływów kapitałowych i towarowych. W ich efekcie nastąpiła poprawa efektywności wykorzystania zasobów. Rozrost sfery finansów nie byłby możliwy bez rozwoju technologii informatycznych i powstania globalnej sieci przepływu danych. Łącznie, dostęp interesariuszy do kapitału zwiększył się, a jego rynkowa wycena uległa poprawie. Tak zmieniająca się sfera finansów uwidoczniała zagrożenia, w tym np.

transmisji negatywnych impulsów do dobrze zarządzanych podmiotów gospodarczych i państw oraz systemowe słabości nadzoru właścicielskiego nad podmiotami z obu sfer gospodarek rynkowych. W tym kontekście niezaprzeczalnym jest fakt niedomagań w sferze regulacji w reakcji na krajowe i regionalne gwałtowne zmiany strukturalne wywołane liberalizacją i postępem technologicznym.

Monografia Habilitantki należy do bogatego nurtu prac nad ilościowym opisem zjawiska finansjalizacji. Przedstawiona do oceny książka to zapis ambitnego zadania zweryfikowania przydatności wybranych, publicznych danych i istniejących w literaturze podejść do kwantyfikacji tego zjawiska. Kandydatka wykorzystała standardowe i niestandardowe metody statystyczne, poszerzyła zakres badania o próbę połączenia zmian w sferze finansjalizacji z metodycznie wyodrębnionymi charakterystykami funkcjonowania przedsiębiorstw, sytuacji gospodarstw i zachowań społecznych. W tym sensie wnosi istotny wkład w stan empirycznych badań na finansjalizacją.

Szkoda, że w obszarze zainteresowań Habilitantki nie znalazła się próba teoretycznego ujęcia (potencjalnych) kanałów wpływu różnych mierników finansjalizacji na przedsiębiorstwa w sferze realnej, na sytuację gospodarstw domowych i na zachowania społeczne. Bez takiej próby zarysowania kanałów transmisji regresja może być pozorna. Tak więc bez wyjściowych modeli teoretycznych lub takich modeli opracowanych w ślad za empirycznym obrazem współwystępowania trudno mówić o 'roli' albo korzystnym/niekorzystnym wpływie jednej zmiennej na inną zmienną.

Wykorzystana próba (dwadzieścia gospodarek UE, a w tym sześć krajów Europy środkowej (bez Bułgarii i Rumunii), w okresie lat 2007-2018 budzi wątpliwości. Czy połączenie w jednym zbiorze nowych gospodarek z takimi wysoko rozwiniętymi gospodarkami jak Niemcy i Wielka Brytania, w dodatku charakteryzującymi się odmiennymi systemami finansowymi, to dobre rozwiązanie? Czy nie należałoby podzielić zbioru na co najmniej dwie grupy; nowi członkowie i wysoko rozwinięte

gospodarki UE? Czy empiryczny obraz współwystępowania zmiennych nie byłby ciekawszy i wyrazistszy, gdyby objąć analizą okres od 2004 roku?

2.4. Uwagi szczegółowe

Książka napisana jest komunikatywnym językiem, ale jej lektura nie jest łatwa. W pierwszym i w drugim rozdziale jest sporo powtórzeń. Lekturę ułatwiłoby wprowadzenie znacznie większej liczby akapitów i głębszy podział rozdziałów na podrozdziały. Taki zabieg umożliwiłby zastosowanie odnośników i na etapie redakcji usunięcie powtórzeń. W pierwszym rozdziale, ale także w dalszych fragmentach książki zdarzają się publicystyczne zwroty (np. ...dążenie do zysków za wszelką cenę)¹.

Uważam, że z korzyścią dla monografii byłaby rezygnacja ze szczegółowego opisu procedury eliminacji zmiennych i wykorzystanie tego miejsca do zarysowania kanałów transmisji impulsów płynących ze zmiennych wyrażających finansjalizację do wyodrębnionych wymiarów, szczególnie funkcjonowania przedsiębiorstw oraz sytuacji gospodarstw domowych i zachowań społecznych.

Drugi i trzeci cel i powiązane z nimi H2 i H3 nie wnoszą nowej perspektywy do analiz ilościowych. Ich sformułowania są względnie oczywiste.

Interpretując wyniki regresji, szczególnie bez odwoływania się do własnych lub zaczerpniętych z literatury konstrukcji teoretycznych, należy ostrożnie operować takimi terminami jak *rola* i *wpływ*. We wnioskach brak odwołań do próby, na której pracowała Habilitantka. Wnioski zamieszczone w książce odnoszą się do wybranej grupy gospodarek i zakresu lat przyjętych do analizy. Taka staranność jest szczególnie ważna ze względu na specyfikę podjętego tematu.

W rozdziale pierwszym zabrakło próby systematyzacji przywoływanych prac i podejść empirycznych. Stąd pewnie wynika fakt, że w części wnioskowej (rozdział czwarty i piąty) nie ma dyskusji i konfrontacji własnych wyników analiz empirycznych

---

¹ Także w innych częściach pracy można zauważyć potoczne, nietrafne zwroty. Zob. np. ss. 7, 9,10, 33, 35, 48, 70, 205. Na s. 263 błędnie podano zapis źródła.

z wcześniejszymi ustaleniami, które zainspirowały Kandydatkę do podjęcia własnych badań na dwudziestoelementowym zbiorze krajów członkowskich Unii Europejskiej.

2. Ocena istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej w szczególności zagranicznej

Ocena aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni wymaga szerokiego spojrzenia zarówno na publikacje, jak i na wystąpienia na konferencjach. Ten wymiar aktywności wiąże się z mobilnością i stanowi podstawę dla rozwoju badań własnych, tworzenia sieci kontaktów i międzynarodowych zespołów badawczych.

Oprócz monografii zgłoszonej jako osiągnięcie stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse, po obronie doktoratu kandydatka była współautorką (wraz z K. Opolskim, A. Dwórznikiem, M. Podleśną, K. Wais i P. Zapadką) wydanej w 2015 roku monografii pt. *Sektor shadow banking w Polsce*, CeDeWu, Wydawnictwo WSiLiZ w Rzeszowie. Kandydatka określa swój udział w publikacji na 40%².

Z dokumentacji wynika, że po obronie doktoratu dr A. Gamzik-Salwach opublikowała 14 rozdziałów w monografiach naukowych. Z tej liczby 2 teksty powstały we współautorstwie. Najwyższą aktywność publikacyjną w zakresie rozdziałów w monografiach Kandydatka osiągnęła w 2012 roku, publikując 6 tekstów i w roku 2017, gdy opublikowała 3 rozdziały.

Finansjalizacji poświęcone były 4 rozdziały, w tym piętnastostronicowy tekst zamieszczony w monografii wydanej w 2017 roku przez Routledge, *Financialization and Going into Debt of Households in Poland*. [W:] Gemzik-Salwach, A., Opolski K. (red.). „*Financialization and the Economy*”. Routledge. Oxon, New York.

Pozostałe teksty odzwierciedlają zainteresowania autorki zagadnieniami instytucji pożyczkowych i ryzyka oraz doskonaleniem dydaktyki. Spośród 14 rozdziałów połowę stanowiły publikacje Wydawnictwa WSiLiZ z siedzibą w Rzeszowie.

---

² Dokumentacja nie zawiera deklaracji współautorów.

W swym dorobku publikacyjnym Kandydatka ma jedną samodzielną redakcję publikacji pod tytułem *Klienci instytucji pożyczkowych i ich ochrona*. CeDeWu. Warszawa, 2017 oraz współredagowanie (wraz z K. Opolskim) trzech monografii; wspomnianej już książki wydanej w 2017 roku przez Routledge. Oxon oraz Gemzik-Salwach, A., Opolski, K. (red.). (2016). *Finansjalizacja. Wpływ na gospodarkę i społeczeństwo*. CeDeWu. Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie. Warszawa-Rzeszów i Gemzik-Salwach, A., Opolski K. (red.). (2020). *Gospodarka i społeczeństwo w dobie finansjalizacji*. CeDeWu. WSliZ z siedzibą w Rzeszowie. Warszawa-Rzeszów.

Kandydatka, pierwszy artykuł w czasopiśmie opublikowała po trzech latach od obrony doktoratu. Ostatni artykuł uwidoczniiony w dokumentacji opublikowano w 2020 roku. Łącznie w latach objętych sprawozdaniem ukazało się 27 artykułów, z tej liczby 12 było opracowaniami samodzielnymi. Trzy artykuły (dwa w 2020 i jeden w 2018 roku) ukazały się w czasopismach indeksowanych w bazie Scopus.

Największą artykułową aktywność publikacyjną Kandydatka wykazała w latach 2012-2015. W pierwszym okresie (lata 2009-2014) dr Gemzik-Salwach publikowała artykuły głównie dotyczące bankowości. Następnie skoncentrowała uwagę na zagadnieniach związanych z nowo tworzonymi przedsięwzięciami. W latach 2015-2018 ukazały się artykuły odnoszące się do kwestii sektora finansowego, a w tym jego regulacji. Jeden artykuł [Gemzik-Salwach, A., Perz, P. (2018). *Financialization in the Regional Aspect. An Attempt to Measure a Phenomenon*. „Central European Economic Journal” 5(1), 56-66.] dotyczył zagadnień finansjalizacji.

Ostatnie publikacje artykułowe (wszystkie w języku angielskim) wykazane w dokumentacji dotyczą zróżnicowanej tematyki. Obok już wcześniej obecnych tematów zawierają próby opisu i kwantyfikacji zagadnienia międzynarodowej konkurencyjności sektora *high-tech*.

Obraz aktywności naukowej Kandydatki dopełniają jej wystąpienia konferencyjne. Po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych dr Gemzik-Salwach wygłosiła

3 referaty na konferencjach zagranicznych i 6 na międzynarodowych konferencjach w Polsce.

Konferencje zagraniczne:

1. Gemzik-Salwach, A. (2015). UITM's Experience of Distance Learning - Case Study of Poland. „A New Generation of Education in Europe: From Distance Learning to Virtual Mobility”. **Yasar University, Izmir, Turcja.**
2. Gemzik-Salwach, A. (2018). Impact of Financialization on the Economic Growth of the Regions of the Countries. An Attempt to Measure the Phenomenon. 5th Global Conference on Economic Geography 2018 (GCEG 2018). **Kolonia, Niemcy.**
3. Gemzik-Salwach, A. (2018). The Relationship Between the Development of the Financial Sector and Economic Growth. A Regional Approach. 7th International Conference on Business and Economic Development (ICBED). **Nowy Jork, Stany Zjednoczone.**

Konferencje międzynarodowe organizowane w Polsce:

1. Gemzik-Salwach, A. (2010). Strategie public relations w bankach w dobie kryzysu finansowego. IX Kongres „Public Relations”. WSiLiZ, **Rzeszów.**
2. Gemzik-Salwach, A. (2015). Finansjalizacja a zadłużanie się gospodarstw domowych w Polsce. I Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Finansjalizacja – wpływ na gospodarkę i społeczeństwo”. WSiLiZ z siedzibą w Rzeszowie, Uniwersytet Warszawski. **Rzeszów.**
3. Opolski, K., Gemzik-Salwach, A. (2017). Rozwój gospodarczy i społeczny w warunkach finansjalizacji. Antynomie finansjalizacji. II Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Finansjalizacja – nowe tendencje i kierunki rozwoju”. WSiLiZ z siedzibą w Rzeszowie, Uniwersytet Warszawski. **Rzeszów.**
4. Gemzik-Salwach, A. (2018). Ustawa antylichwiarska jako przykład innowacji finansowej w obszarze regulacji prawnych. Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Innovative Economy. The Role of Economic Policy.” Uniwersytet Warszawski. **Warszawa**
5. Opolski, K., Gemzik-Salwach, A. (2019). „Etykalizacja” finansjalizacji. Neoliberalizm i populizm. III Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Finansjalizacja i społeczeństwo”. WSiLiZ z siedzibą w Rzeszowie, Uniwersytet Warszawski. **Rzeszów.**
6. Perz, P., Gemzik-Salwach, A. (2019). The State of P2P Lending. In Search for Valid Business Model. III Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Finansjalizacja i społeczeństwo”. WSiLiZ z siedzibą w Rzeszowie, Uniwersytet Warszawski. **Rzeszów.**

Spośród wymienionych referatów Dr Agata Gamzik-Salwach była autorką sześciu referatów i współautorką trzech. Ponadto kandydatka w siedmiu konferencjach wystąpiła w roli prowadzącej sesję, panel lub przedstawiła podsumowanie obrad.

Wymienione wyżej książki, rozdziały, artykuły w czasopismach oraz referaty reprezentują dobry poziom merytoryczny. Świadczą o konsekwentnym rozwoju zainteresowań Kandydatki i jej zdolności do reakcji na potrzeby praktyki gospodarczej i akademickiej.

Bibliometria

- Cytowania według bazy Scopus: 27, indeks Hirsha: 3. Liczba cytowań publikacji z wyłączeniem autocytowań wg bazy Scopus: 25.

- Cytowania według Web of Science: 4, indeks Hirsha: 2. Liczba cytowań publikacji z wyłączeniem autocytowań wg Web of Science 2.

- Liczba cytowań według Google Scholar: 184.

Sumaryczny Impact Factor publikacji: Economics; Group: Economics & Business; Social Sciences, General - Median IF 2.1. Management; Group: Economics & Business - Median IF 4.8 SSCI

łącznie aktywność w tym obszarze publikacyjnym, mimo stosunkowo skromnej liczby cytowań oceniam pozytywnie.

Wymienione powyżej publikacje i wystąpienia nie byłyby możliwe bez stażów i pobytów studyjnych w innych niż macierzysta uczelnia krajowych i zagranicznych uniwersytetach. Najdłuższe, miesięczne staże kandydatka odbyła we Lwowie [Ivan Franko National University of Lviv, Faculty of Economics, Department of Finance, Monetary Circulation and Credit, (1.09.2017-30.09, 2017)] oraz w Krakowie [(Uniwersytecie Pedagogicznym im. KEN, Instytut Prawa i Ekonomii, Katedra Przedsiębiorczości i Innowacji Społecznych) (1.02-28.02, 2023)].

Pozostałe aktywności miały głównie charakter dydaktyczny, ale obejmowały też prezentacje wyników badań i dyskusje naukowe. Odbywały się w ramach programu Erasmus+ i były realizowane w następujących instytucjach naukowych:

1. Barcelona School of Management Pompeu Fabra University, Hiszpania,
2. Niccolò Cusano University, Rzym, Włochy,
3. University of Finance and Administration in Prague, Czechy,
4. University of Malaga, Hiszpania,
5. Kazimieras Simonavicius University, Wilno, Litwa,
6. University Kore of Enna, Włochy,
7. Instituto Politécnico de Viana do Castelo, Portugalia
8. Yasar University, Izmir, Turcja.

W dokumentacji nie zawarto informacji o uruchomieniu i prowadzeniu wspólnych projektów badawczych i publikacji jako rezultatów wizyt studyjnych. Mimo braku wspólnych projektów i współautorskich artykułów i rozdziałów z pracownikami zagranicznych instytucji ten wymiar aktywność zasługuje na pozytywną ocenę.

Istotnym przejawem aktywności naukowej było członkostwo Kandydatki w komitetach redakcyjnych i gościnne redagowanie zeszytów tematycznych na zaproszenie czasopism. Dokumentacja zawiera szczegółowe informacje także o aktywności Kandydatki w zakresie recenzowania artykułów. Ten wymiar aktywności naukowej dowodzi zaufania środowiska i dobrze świadczy o kompetencjach merytorycznych Habilitantki.

Na szczególną uwagę zasługuje aktywne uczestnictwo Kandydatki w koordynowanym przez Uniwersytet w Leeds unijnym projekcie badawczym *Financialisation, economy, society and sustainable development (FESSUD)*. Celem międzynarodowego zespołu badaczy było określenie wpływu finansjalizacji na cele gospodarcze, społeczne i środowiskowe realizowane przez poszczególne kraje. Podjęto także próbę określenia współzależności między ewolucją finansjalizacji, a wzrostem gospodarczym, a w tym

wyzwaniami związanymi z koniecznością uzyskania zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. Aktywny udział w tym międzynarodowym przedsięwzięciu nie tylko zaowocował wspomnianym już współredagowaniem monografii z 2017 roku, ale z pewnością zainspirował Kandydatkę do opracowania autorskiej monografii zgłoszonej jako osiągnięcie naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse.

Habilitantka kierowała i pełniła rolę głównego wykonawcy w następujących trzech projektach badawczych:

1. *Zależność pomiędzy rozwojem sektora finansowego a wzrostem gospodarczym - ujęcie regionalne* - grant finansowany przez Narodowe Centrum Nauki w ramach konkursu Miniatura1. Okres finansowania: 2018 r.
2. *Rola finansjalizacji w funkcjonowaniu gospodarki* – projekt finansowany ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki w ramach programu „Doskonała nauka – Wsparcie monografii naukowych”. Okres finansowania: 2022-2023.
3. *Finansjalizacja – wpływ na gospodarkę i społeczeństwo – nowe tendencje i kierunki rozwoju* – projekt Narodowego Banku Polskiego w ramach programu edukacji ekonomicznej. Okres finansowania 2017 r.

Ocena działalności dydaktycznej habilitantki jest pozytywna.

Jak już podkreślono wcześniej (zob. punkt 1. Recenzji) kandydatka w języku polskim i angielskim prowadziła bardzo wiele wykładów i ćwiczeń na pierwszym i drugim stopniu. Prowadziła również seminaria licencjackie i magisterskie. Z dostarczonej dokumentacji wynika, że w ramach Programu Erasmus dr Agata Gamzik-Salwach korzystała z mobilności i także prowadziła zajęcia za granicą.

Ocena działalności popularyzatorskiej i eksperckiej jest pozytywna.

Habilitantka jest członkiem *The Global Network on Financial Geography* (FinGeo) – organizacji zrzeszającej naukowców i praktyków zajmujących się tematyką finansów i pieniądza oraz ich przestrzennym zróżnicowaniem. Należy także do stowarzyszenia Professional Risk Managers' International Association (PRMIA). Stowarzyszenie promuje dobre praktyki i integruje środowiska praktyków i akademików.

Kandydatka prowadziła blog o tematyce finansowej udostępniany za pośrednictwem strony internetowej GPW. Publikowała też artykuły popularnonaukowe m.in. w Rzeczpospolitej i Gazecie Bankowej.

Konkluzja

Monografia Agaty Gemzik-Salwach, *Rola finansjalizacji w funkcjonowaniu gospodarki*. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2023, zgłoszona jako główne osiągnięcie, stanowiące podstawę do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego jest obszerną pracą naukową na ciekawy i bardzo złożony temat. Świadczy o kompetencjach merytorycznych Habilitantki. Pracę oceniam pozytywnie, bo stanowi ważny wkład w badania empiryczne nad procesami finansjalizacji w krajach Unii Europejskiej.

Pozytywnie oceniam także pozostałą działalność naukową, a w tym aktywność naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej.

Wniosuję zatem o nadanie dr Agacie Gemzik-Salwach stopnia doktora habilitowanego. Stwierdzam, że łączny dorobek Habilitantki spełnia wymogi Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r., poz. 1668, z późn. zm., art.219) w dziedzinie nauk społecznych, w zakresie dyscypliny ekonomia i finanse.

Rekomenduję Radzie Dyscypliny Naukowej Ekonomia i Finanse Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu poparcie wniosku dr Agaty Gemzik-Salwach o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w zakresie dyscypliny *ekonomia i finanse*.

Tadeusz Kowalski